РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№…….…….
……. 2024 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от проф. Галин Цоков – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“.

Фонд „Научни изследвания“ е създаден с отменения Закон за насърчаване на научните изследвания, а организацията и дейността му са уредени в Правилник, издаден от министъра на образованието и науката, по силата на отменения закон. В Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) бе планирана реформа „Изпълнение на обща политика за развитие на научните изследвания, иновациите и технологиите в полза на ускорено икономическо и обществено развитие на страната“. Във връзка с изпълнението на тази реформа и поетия ангажимент да бъде разработена и приета законодателна рамка, която да определи новата обща политика за развитие на научните

изследвания, технологиите и иновациите в България, е разработен и приет нов Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите (ЗННИИ), обн., ДВ, бр. 39 от 1.05.2024 г.

Съгласно чл. 27 от ЗННИИ управлението и дейността на Фонд „Научни изследвания“ се осъществяват в съответствие с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката. Съгласно ЗННИИ Фондът е юридическо лице, чийто управител е второстепенен разпоредител по бюджета на Министерството на образованието и науката. В изпълнение на разпоредбата на ЗННИИ е сформирана работна група с участието на представители на Министерството на образованието и науката и на фонда, която разработи проект на правилник.

С предложения проект на акт се цели уреждане на устройството и дейността на фонда, създаване на конкретни и устойчиви правила и процедури за работата му с гарантирана прозрачност при взимането на решения.

Органите на управление на фонда са: изпълнителният съвет, председателят на изпълнителния съвет и управител, които се конституират, определят и функционират при определени условия и ред, посочени в проекта на акт. Предвижда се управителят на фонда да се назначава от министъра на образованието и науката след проведен конкурс. Към фонда ще се създават временни и постоянни научно-експертни комисии. Временните научно-експертни комисии организират оценяването и извършват класирането на научноизследователските проекти в конкурсите, провеждани от Фонда, а постоянните научно-експертни комисии извършват анализ и оценка на изпълнението на финансираните конкурсни проекти в съответните научни области.

Фондът ще осъществява финансовото стимулиране на научните изследвания по начин, който да гарантира ефективност и прозрачност на разходването на публичните средства в съответствие с Националната програма за развитие, Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Иновационната стратегия за интелигентна специализация, Рамковата програма за научни изследвания и иновации по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗННИИ, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (ОВ, С 414 от 28.10.2022 г.), рамковите програми за научни изследвания и иновации на Европейския съюз, както и други европейски и международни инициативи, в които България участва. Финансирането от Фонда ще е насочено към проекти, програми и дейности за насърчаване и развитие на научните изследвания, на научноизследователската инфраструктура и кариерното развитие на българските учени в съответствие със стратегическите документи в областта на научните изследвания и иновациите на Република България и Европейския съюз. Фондът ще подпомага участието на научните организации и висшите училища в европейски и други международни програми, проекти и двустранни споразумения за научни изследвания,

като ще финансира участието на българските научни колективи в тях и ще работи в координация с други организации, финансиращи научни изследвания и иновации.

Дейността на Фонда ще се осъществява въз основа на тригодишна оперативна програма, изготвена в съответствие с Рамковата програма за научни изследвания и иновации. Тя ще се разработва от управителя на Фонда и ще се приема от Изпълнителния съвет, а утвърждаването ѝ ще се извършва от министъра на образованието и науката след съгласуване с министъра на иновациите и растежа. Финансовата подкрепа от Фонда ще се осъществява въз основа на отделни конкурсни процедури, а също и без провеждане на конкурсна процедура по реда на чл. 34, ал. 2 от ЗННИИ.

Фондът и Националният иновационен фонд ще работят синхронизирано, като координацията и синергията при финансирането на фундаменталните и приложните научни изследвания, включително дейностите по разпространението на получените научни резултати и иновациите, новите технологии, технологичния трансфер, изграждането на предприемачески умения и популяризирането им ще бъдат подпомагани от Съвета по иновации и научни изследвания съгласно чл. 17 от ЗННИИ и с помощта на участието на представители на Министерството на образованието и науката и представител на Министерството на иновациите и растежа в състава на Изпълнителния съвет на Фонда.

С проекта на акт се цели както създаване на условия за повишаване на научния капацитет чрез подкрепата на научната дейност и насърчаване на международното научно сътрудничество, така и уреждане на реда и условията за това. В проекта на правилник са определени редът за провеждане на конкурсните процедури, организирани от Фонда, конкурсната документация, насоките и методиката за оценка за кандидатстване и изискванията към тях.

Дейността на Фонд „Научни изследвания“ ще се отчита ежегодно до края на първото тримесечие пред министъра на образованието и науката, а публичността на дейността му ще се обезпечава чрез официалната му интернет страница.

В действащият правилник на Фонд „Научни изследвания“ възнагражденията на председателя и на членовете на изпълнителния съвет, както и тези на председателя и членовете на научно-експертните комисии и на независимите оценители на проектите са с фиксирани размери. На фона на инфлационните процеси в страната е необходимо възнагражденията им да бъдат обвързани с ръста на минималната работна заплата за страната с цел тяхното периодично индексиране. За целта в проекта на акт е предвидена промяната в начина на определяне на техните възнаграждения. Промяната изисква допълнителни разходи за персонал по бюджета на фонда за 2025 г. и за периода на бюджетната прогноза за 2026 – 2028 г., които ще се осигурят в рамките на разчетените разходи за изпълнение на политики в областта на науката в централния бюджет за съответната

година , поради което е приложена финансова обосновка съгласно чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

За прилагането на проекта на акт не са необходими допълнителни средства, тъй като финансовото осигуряване на дейността на Фонда, включително промяната в начина на определяне на възнагражденията на изпълнителния съвет на Фонд „Научни изследвания“, както и тези на председателя и членовете на научно-експертните комисии и на независимите оценители на проектите, ще се осъществява в рамките на разчетените разходи за група „Наука“ за периода 2025 – 2028 г.

Приемането на нов Правилник на Фонд „Научни изследвания“ ще доведе до правно обезпечаване на дейността на Фонда и е в съответствие със законодателните промени, извършени в изпълнение на НПВУ. С прилагането на проекта на акт ще се създадат условия за повишаване доверието на учените и обществото към финансиращите структури и на международната научна общност за включване на български учени в международни проекти и програми. Ще се създадат условия за финансиране на най-добрите научни проекти и програми чрез осигуряване на обективна оценка от компетентни и независими оценители. С проекта на акт се очаква да се подобрят дейността на Фонда като цяло, работата на комисиите, оценката на проектите, отчетността и др.
С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл.35, ал.2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на акт е публикуван на основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и е съгласуван по реда на чл. 32 – 34 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид гореизложеното и на основание на чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“.

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката